

**TEAM
HUB.**

Beszámoló

a Természet-Alapú Megoldások Magyarországi Hálózatának nyitórendezvényéről

2022. október 18.

Tartalom

Bevezető.....	3
A rendezvény programja.....	4
Köszöntő beszédek és nyitó előadások.....	6
Komplex esetszimuláció önkormányzati jó gyakorlatokkal	9
Épületek, építmények reziliencia-képessége	9
Vízkárelhárítás, vízgazdálkodás.....	10
Városok és helyi vállalatok együttműködése a klímaadaptációért.....	10
Környezetbe illő, természetközeli vízkárelhárító, vízmegtartó és kisléptékű megoldások a vízgyűjtőn élők összefogásával.....	10
Kisléptékű vízvizsatartás.....	10
Városi esővízkezelés	11
Eső- és szürkevíz-hasznosítás egy zuglói óvodában.....	11
Szigetelt felszínek áteresztőképességének növelése	12
Esőkertek létesítése lakossági kezdeményezéssel	12
Zöld infrastruktúra fejlesztés, zöldfelület gazdálkodás.....	12
Közparkfejlesztés SUDS rendszerű csapadékvízkezeléssel.....	12
Vadvirágos Veszprém - fenntartható gyepgazdálkodás	13
Természetes élőhelyek és a városi biodiverzitás fejlesztése	13
Méhbarát kerület.....	13
A székesfehérvári Sóstó Természetvédelmi Terület rehabilitációja.....	14
Iskolai kert klímatudatos és madárbarát átalakítása	14
TeAM HUB - A Természet-Alapú Megoldások Magyarországi Hálózatának bemutatkozása .	15
Műhelymunka	20
KEHOP Plusz projektgeneráló workshop	20
Problémák, akadályok.....	20
Projektötletek, javaslatok	22
Nemzetközi források projektgeneráló workshop	23
Problémák, akadályok.....	25
Projektötletek, javaslatok	27

Bevezető

2022. október 18-án a Budapest Kongresszusi Központban került megrendezésre a Természet-Alapú Megoldások Magyarországi Hálózatának nyitórendezvénye és az ezzel egybekötött KEHOP Plusz kedvezményezett és műhelytalálkozó című esemény.

A Természet-Alapú Megoldások Magyarországi Hálózata, vagyis a TeAM HUB célja kettős:

- » egyrészt fórumot biztosítani a természet-alapú megoldásokkal kapcsolatos hazai és nemzetközi tudás, tapasztalatok és jó gyakorlatok megosztására;
- » másrészt párbeszédet és együttműködést ösztönözni a kormányzati, önkormányzati, szakmai és civil szereplők közötti a természet-alapú megoldások széleskörű gyakorlati alkalmazása érdekében.

A rendezvény elsődleges célcsoportját az önkormányzatok jelentették, elsősorban a településeken alkalmazható természet-alapú megoldások és a helyi önkormányzatok számára elérhető finanszírozási lehetőségek kerültek bemutatásra. A természet-alapú megoldások ugyanis mindig a helyi sajátosságokhoz kell, hogy illeszkedjenek, hiszen a helyi kihívásokra adnak választ, tervezésük és megvalósításuk a helyi érintettek és érdekelték széleskörű bevonásával, a helyi erőforrásokra támaszkodva kell történnjen. A fejlesztések pedig végeredményben a helyi lakosságot, társadalmat, gazdaságot és környezetet szolgálják. Ezért az önkormányzatoknak kulcsszerepe van a természet-alapú megoldások széleskörű elterjedésének előmozdításában, katalizátorai tudnak lenni annak a változásnak, ami hosszú távon a klasszikus szürke infrastrukturális megoldások helyett a kék- és zöld megoldásokat helyezi a középpontba. Ugyanakkor ahhoz, hogy az önkormányzatok sikeresen tudjanak a szemlélet szellemében cselekedni, széleskörű, ágazatokon átívelő, számos tudományterületet bevonó együttműködésekre van szükség, hiszen a természet-alapú megoldások mindig rendszerben való gondolkodást, holisztikus megközelítést igényelnek.

Nagy örömünkre szolgál, hogy az önkormányzatok mellett nagy számban (összesen mintegy 400-an) voltak jelen személyesen vagy online a vízügyi, környezetvédelmi, klímapolitikai, geológus, kertépítő és agrár-szakemberek, nemzeti parkok és erdészetek képviselői, területfejlesztési szakértők, tervezők és tanácsadók, valamint felsőoktatási intézmények tudományos munkatársai is.

A Természet-alapú Megoldások Magyarországi Hálózatának nyitórendezvényének megvalósulását az Európai Unió finanszírozásával a Miniszterelnökség Közlekedési, Környezeti és Energiahatékonysági Fejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Helyettes Államtitkársága és az ICLEI - Local Governments for Sustainability támogatta.

A rendezvény programja

IDŐPONT	ELŐADÁS
9:30 - 10:45	<p>Köszöntő beszédek</p> <ul style="list-style-type: none"> » Dr. Latorcai Csaba, Miniszterelnökség, területfejlesztési miniszterhelyettes » Dr. Dukai Miklós, Belügyminisztérium, önkormányzati államtitkár » Rózsa Judit, EUB DG REFORM, igazgató » Jo Tyndall, OECD környezetvédelmi igazgató (online) » Holger Robrecht, ICLEI Európai Titkárság, regionális igazgatóhelyettes (online) » Kovács Lajos, Klímabarát Települések Szövetsége, elnök
10:45 - 12:30	<p>Bevezetés a természet alapú megoldásokba</p> <p>Komplex esetszimuláció (problémák és megoldások):</p> <ul style="list-style-type: none"> » Báthoryné Dr. Nagy Ildikó Réka, tájépítésmérnök, a Magyar Agár- és Élettudományi Egyetem Településépítészeti és Települési Zöldinfrastruktúra Tanszékének egyetemi docense; » Dr. Vona Márton, környezetvédelmi, természetvédelmi, talajvédelmi szakértő, vízi tervező, a GEO-SIVO Építőipari, Környezetvédelmi Tervező és Kivitelező Kft. ügyvezetője. <p>Önkormányzati jó gyakorlatok az esetszimulációban bemutatott megoldásokra:</p> <ul style="list-style-type: none"> » Klement Tibor, BorsodChem Zrt - Klímaadaptációs intézkedések városi és vállalati együttműködéssel (LIFE CLIMCOOP projekt) » Tordai Sándor, Püspökszilágy Község Önkormányzata - Természetes vízviszatarítási megoldások (LIFE MICACC projekt) » Rózsa Zoltán, Klímabarát Települések Szövetsége - Klímaalkalmazkodást és természetes vízmegtartást segítő kisprojektek (LIFE LOGOS 4 WATERS projekt); » Barsi Orsolya, Fővárosi Önkormányzat - Városi esővízkezelés (LIFE in Runoff – Városi eső - LIFE projekt), <i>távollétében: Rózsa Zoltán</i>; » Király Zsuzsanna, Zugló Polgármesteri Hivatal - Eső- és szürkevíz hasznosítás egy önkormányzati óvodában (City Water Circles - Városi vízkör - Interreg Central Europe projekt); » Farkas Barta Kata, Kecskemét - Esőkertek létesítése lakossági kezdeményezéssel; » Csuka Veronika, Magnólia Art Kertépítő Kft. – Közparkfejlesztés SUDS rendszerű csapadékvízelvezetéssel (GINOP projekt), <i>távollétében: Báthoryné Dr. Nagy Ildikó Réka</i>; » Dr. Temesvári Balázs, Veszprémi Közüzemi Szolgáltató Zrt. - Klímaadaptív gyepgazdálkodás; » Laki Nóra, Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat - Városi méhészet (BeePathNet URBACT projekt);

	<ul style="list-style-type: none"> » Csete Gábor, Székesfehérvár Városgondnoksága Kft. - A székesfehérvári Sóstó Természetvédelmi Terület rehabilitációja; » Dr. Gulyás Ágnes, Szegedi Tudományegyetem - Iskolai kert klímatudatos és madárbarát átalakítása.
12:30 - 13:30	Ebéd
13:30 - 14:30	<p>A Természet-Alapú Megoldások Magyarországi Hálózatának (TeAM HUB) bemutatkozása</p> <ul style="list-style-type: none"> » Anna Bruen, az ICLEI Európai Titkárság Fenntartható Erőforrásgazdálkodás, Klíma és Ellenállóképesség csoportjának munkatársa » Szuppinger Péter, a BURST - Bright Urban Solutions Team Nonprofit Kft. környezetvédelmi szakértője, a TeAM HUB alapítója » Kovács Lajos, Klímabarát Települések Szövetségének elnöke » Németh Mónika, a Grants Europe Consulting vezető szakértője
14:30 - 16:00	<p>Párhuzamos műhelymunka</p> <p>KEHOP Plusz projektgeneráló workshop</p> <ul style="list-style-type: none"> » Moderátor: Dálnoky Noémi, a Miniszterelnökség KEHOP Irányító Hatóságának osztályvezetője <p>Nemzetközi források projektgeneráló workshop</p> <ul style="list-style-type: none"> » Moderátor: Szigeti Ferenc Albert, a BURST - Bright Urban Solutions Team Nonprofit Kft. ügyvezetője
16:00 - 16:30	<p>A műhelymunka tapasztalatainak összegzése, zárszó</p> <ul style="list-style-type: none"> » Dálnoky Noémi, a Miniszterelnökség KEHOP Irányító Hatóságának osztályvezetője » Szigeti Ferenc Albert, a BURST - Bright Urban Solutions Team Nonprofit Kft. ügyvezetője

1. ábra: A nyitórendezvény résztvevői által képviselt szervezetek megoszlása

Köszöntő beszédek és nyitó előadások

Az esemény felvezetéseként köszöntő beszédek és megnyitó előadások hangzottak el mindazon kormányzati, önkormányzati és nemzetközi szervezetek vezetői részéről, akik szakmai munkájukkal jelentős mértékben hozzájárulnak a természetalapú megoldások magyarországi elterjesztéséhez a szakpolitikai keretek formálásával, tudásátadással, és a megvalósuló projektekből való aktív közreműködésükkel, támogatásukkal.

Dr. Latorcai Csaba, a Miniszterelnökség területfejlesztési miniszter helyettese kiemelte, hogy Magyarország 71 milliárd forintot különített el zöld-kék infrastruktúra fejlesztésre a 2021-27-es EU-s ciklusban, ami nagyban támaszkodik a természetalapú megoldásokra. A kék- és

zöldinfrastruktúra beruházások, valamint a természet-alapú megoldások széles körben alkalmazhatók a magyar településeken. Ezek kialakítása költséghatékony eszközt jelent a települések számára a klímaváltozással szembeni ellenállóképesség javítására, illetve a klímaváltozás által is súlyosbított természeti problémák kezelésére. A zöldinfrastruktúra és a természet-alapú megoldások finanszírozása több magyar operatív programból is lehetséges, és ezek mellett érdemes közvetlen európai uniós forrásokra is pályázni.

Dr. Dukai Miklós, a Belügyminisztérium önkormányzati államtitkára megerősítette, hogy a kormányzat számára fontos cél a biodiverzitás megőrzése, valamint élhető környezet biztosítása a lakosság számára. Ezen cél eléréséhez fontos eszköz a kisléptékű és kis költségigényű természetalapú megoldások alkalmazása, hiszen ezek zöldebb és élhetőbb környezetet biztosítanak a településeken élőknek és javítják a településképet. Ugyanakkor a természetalapú megoldások a helyi közösség összetartó erején túl támogatják különböző növény- és állatfajok megjelenését is. A klímaváltozás globális probléma, de a Belügyminisztérium az egyéni, a települési és az állami szintű alkalmazkodásban látja a legnagyobb lehetőséget, ezért támogatja a helyi erőforrásokra alapozó és helyi anyagokat igénybe vevő természetalapú megoldások kialakítását a településeken.

Rózsa Judit, az EUB DG REFORM igazgatója kiemelte, hogy a jelenlegi válsághelyzet és az ukrajnai háború mellett is kiemelten fontos része az EU politikájának a környezetvédelem. A DG REFORM szakmai segítségnyújtással támogatja a tagországokat, amelynek célja, hogy elősegítsék a természet alapú megoldások elterjedését a megfelelő tudás megosztása révén. Ezek a megoldások lehetővé teszik, hogy az infrastruktúra fejlesztése mellett megóvjuk a természeti környezetet, az élővilág sokféleségét, elősegíti az ember által okozott

klimaváltozáshoz való alkalmazkodást. A DG REFORM a **Strukturálisreform-Támogatási Programja (SRSP)** keretében támogatta az OECD által koordinált "Természet alapú megoldások előmozdítása Magyarországon" című projektet, amely során szakértők egy átfogó helyzetképet állítottak össze a természet alapú megoldások alkalmazásáról Magyarországon és komplex javaslatcsomagot fogalmaztak meg ezen megoldások jövőbeli alkalmazásának ösztönzésére.

Jo Tyndall, az OECD környezetvédelmi igazgatója online bejelentkezésében üdvözölte a Természet-Alapú Megoldások Magyarországi Hálózatának létrejöttét és kiemelte, hogy az emberi tevékenység következtében rengeteg faj tűnik el és csökken a biodiverzitás, különösen a városi környezetben és kihangsúlyozta, hogy a zöld-kék infrastruktúra kialakításának kulcsfontosságú szerepe van a környezetvédelemben. Ezért lényeges, hogy stratégiai jelentőségű legyen az integrált víz-és termőföld gazdálkodás tervezése és fenntartása.

Holger Robrecht, az ICLEI Európai Titkárság regionális igazgató helyettese, szintén online köszöntötte a résztvevőket és megszólalásában az önkormányzatok szerepét emelte ki. A klímaváltozás valójában a civilizációnk krízise, ezért különösen fontos a városi környezet zöldítése, egy élhetőbb urbánus környezet létrehozása. Kiemelte, hogy az EU szabályozás célja, hogy segítse a klímaadaptációt és megteremtse a TAM elterjesztésének alapjait. Az ICLEI szerint elengedhetetlen, hogy a városok közeli partnerei legyenek a kormánynak és az EU Bizottságnak a hatékony megvalósításában. Zárszóként az ICLEI és a

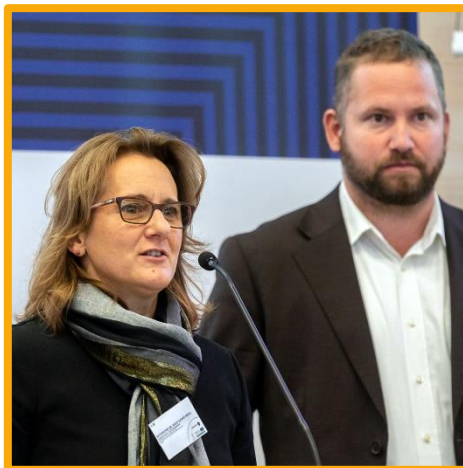
NetworkNature projekt kiemelt szerepét emelte ki a kék-zöld infrastrukturális megoldások elterjedésében és reményét fejezte ki, hogy a természet-alapú megoldások alkalmazásának elterjedésében a TeAM HUb is jelentős szerepet fog játszani.

A köszöntő beszédek szekcióját **Kovács Lajos**, a Klímabarát Települések Szövetségének elnöke zárta, és kapcsolódva az ICLEI regionális igazgató helyetteséhez, kiemelte az önkormányzatok és a helyi kezdeményezések szerepét. Ezek ösztönzésében fontos szerepet játszhat a Klímabarát Települések Szövetsége, amelynek tevékenységében kiemelt hangsúlyt kap a természet-alapú megoldások alkalmazásának ösztönzése, amit a KTSZ által eddig megvalósított LIFE projektek is alátámasztanak.

Komplex esetszimuláció önkormányzati jó gyakorlatokkal

A szekció két moderátora **Báthoryné Dr. Nagy Ildikó Réka** tájépítészmérnök és **Vona Márton** környezetvédelmi, természetvédelmi, talajvédelmi szakértő és vízi tervező volt, akik egy kitalált várost, Vásárvárt mutattak be. A fiktív településen megtalálható sík-és dombvidék, szántó, gazdaság, erdő és természetvédelmi terület, történelmi városmag, parkok, ipari park, lakóterületek. A modell célja az volt, hogy a leggyakoribb lehetséges problémákat mutassák be a fiktív településszerkezet mentén, a teljesség igénye nélkül. A két moderátor

bemutatta a főbb lehetséges konfliktusokat az önkormányzati- és magánterületek, eltérő területhasználati hatások között, a burkolt felszín által okozott problémákat, a belterületi vízmegtartás szerepét a hűtés és a hősziget hatás csökkentésében. Kiemelték, hogy a természet alapú megoldások alkalmazása kiváló eszköz a vizek helyben tartására és a burkolatok átalakítása, illetve az épületállomány fejlesztése szükséges ahhoz, hogy élhetőbb legyen az urbánus környezet. A megfelelő természet alapú megoldások alkalmazásához ugyanakkor szükséges a mérnöki tudás és megfelelő keretrendszer. Az esetszimuláció részeként 5 pontba rendezve mutattak be előremutató, modellértékű projektet a konferencián résztvevő projektgazdák. Az esetszimulációban bemutatott jó gyakorlatok külön kiadványban is ismertetésre fognak kerülni.

Épületek, építmények reziliencia-képessége

Az épületek reziliencia-képességét elsősorban a zöldtetők és a zöld homlokzatok kialakítása biztosítja. A zöld tetők jó csapadékvíz-kezelők, jó épületszigetelők, csökkentik a hőstresszt, növelik az élőhelyi diverzitást és a faj szintű diverzitást. A zöld, növényzettel befuttatott homlokzatok természetes vízutánpótlást jelentenek, csökkentik a homlokzat felmelegedését, jól szigetelnek, párologtatnak, javítják a levegőminőséget, élőhelyet biztosítanak és csapadékvizet kezelnek. Emellett minimális fenntartási igényük van, ellenálló, önálló rendszert alkotnak és alacsony a bekerülési költségük.

Vízkérelhárítás, vízgazdálkodás

Városok és helyi vállalatok együttműködése a klímaadaptációért

Klement Tibor, BorsodChem Zrt.

A **LIFE-CLIMCOOP** (Life) projekt általános célja olyan köz- és magánszféra közötti partnerség, városi és vállalati együttműködés fejlesztése, tesztelése és disszeminációja, amelynek során az érdekelt felek kollektíven lépnek fel a helyi éghajlati kockázatok csökkentése érdekében, valamint lépéseket tesznek a sérülékeny városi és vállalati területek közös klímaalkalmazkodásának erősítése céljából a régióban, Magyarországon és Kelet-Közép-Európa társadalmi és gazdasági szempontból hasonló adottságú területein. A projekt közös kezdeményezésen alapult a Miskolci Egyetem vezetésével, és keretében több, a víztakarékosságot, vízmegtartást segítő kisléptékű kísérleti beavatkozás valósul meg.

A projekt honlapja: life-climcoop.hu

Környezetbe illő, természetközeli vízkérelhárító, vízmegtartó és kisléptékű megoldások a vízgyűjtőn élők összefogásával

Tordai Sándor, Püspökszilágy Község Önkormányzata

A **LIFE-MICACC** (Life) projekt átfogó célkitűzése, hogy javítsa a legsérülékenyebb magyarországi önkormányzatok éghajlatváltozással szembeni ellenálló képességét, a klímaváltozásból fakadó kockázatok csökkentésével. E célból a projekt során az önkormányzatok megismerik, tesztelik és elősegítik a fenntartható ökoszisztéma-alapú vízgazdálkodási megközelítéseknek és a természetes vízmegtartó megoldásoknak a helyi szintű környezet-gazdálkodási stratégiákba, valamint az önkormányzat területrendezési tervezési gyakorlatába történő beépülését, integrálását. A projekt célja továbbá, hogy megerősítse a helyi önkormányzatok koordinációs szerepét az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás tervezése, és a felmerülő kockázatok felismerése terén.

A projekt honlapja: vizmegtartomegoldasok.bm.hu/hu

Kisléptékű vízvisszatartás

Rózsa Zoltán, Klímabarát Települések Szövetsége

A **LIFE LOGOS 4 WATERS** (Life) projekt átfogó célja a helyi önkormányzatok éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodási és koordinációs képességeinek megerősítése, illetve a témához kapcsolódó pályázati források lehívásának és hatékony felhasználásának támogatása, továbbá a természetes vízmegtartó megoldások népszerűsítése Magyarország vízvesztő pozíciójának mérséklése érdekében. A projekt kiemelt célja továbbá, hogy az eredmények

megosztásával ösztönözze még több hazai és külföldi, települési és vízgyűjtő szintű NWRM (Natural Water Retention Measure) jó gyakorlat elterjedését, az önkormányzatok koordinálásában. A projekt lehetőséget adott egy, a települések kisléptékű vízmegtartó megoldásai támogató pályázati alap létrehozására, melyen nyertes pályaművek és azok keretében javasolt természetalapú megoldások kerültek bemutatásra.

A projekt honlapja: lifelogos4waters.bm.hu

Városi esővízkezelés

Rózsa Zoltán, Klímabarát Települések Szövetsége

A **LIFE in Runoff - Városi Eső** (Life) projekt fő célja a városi klímaadaptáció támogatása csapadékkezelés terén a zöld és kék infrastruktúrák közötti szinergiák megtalálásával és ezek erősítésével. A természetközeli és technológiai megoldásokat egyesítő megközelítés révén hatékonyan csökkenthetők a hirtelen lezúduló csapadék káros következményei. Sérülékenységvizsgálatok azonosítják be a beavatkozási pontokat három budapesti kerületben, majd különböző demonstrációs elemek mutatják be a szakma, döntéshozók és városlakók számára a városi esővízkezelés lehetőségeit. Cél, hogy a célcsoportok a projekt végére az esővizet értéként kezeljék, ugyanakkor tisztában legyenek és alkalmazzák is a hirtelen lezúduló csapadék káros következményeit csökkentő és az ezeket megakadályozó megoldásokat.

A projekt honlapja: varosieso.hu

Eső- és szürkevíz-hasznosítás egy zuglói óvodában

Király Zsuzsanna, Zugló Polgármesteri Hivatal

A **City Water Circles - CWC** (Interreg Central Europe) projekt célja, hogy segítse az önkormányzatokat az elavult városi vízinfrastruktúra-rendszerek reformjában a körforgásos gazdasági megközelítés alkalmazásával, amely számos gazdasági és környezeti előnnyel jár. A projekt eredményei segíteni fogják az európai városokat abban, hogy saját területükön takarékosabb vízgazdálkodást valósítsanak meg. A projekt keretében Modellstratégiákat és kísérleti beruházásokat dolgoztak ki, a szakmai és döntéshozatali tevékenységeket támogató tudásbázis pedig a városokban alkalmazható technológiákat, pénzügyi és szakpolitikai eszközöket teszi szabadon hozzáférhetővé minden érdekelt fél számára.

A projekt egyik pilot helyszíne a Zuglói Hétszínvirág Óvoda, ahol a tetőről lefolyó esővíz szűrése és tisztítása egy kavicságy és gyökérszóna alkalmazásával történik, majd ezt újrahasznosítják locsolásra; a kézmosókból származó szürkevizet pedig WC-öblítésre használják.

A projekt honlapja: [VarosiVizkor-MIZUGLONK\(mizuglonk.hu\)](http://VarosiVizkor-MIZUGLONK(mizuglonk.hu))

Szigetelt felszínek átteresztőképességének növelése

Esőkertek létesítése lakossági kezdeményezéssel

Farkas Barta Kata, Zöld Küldetés Egyesület

Kecskeméten a helyi lakossági kezdeményezést karolta fel a Zöld Küldetés Egyesület, amely a város egyik utcájában a csapadékvízvezetés problémáinak megoldását egy esőkert kialakításában látta. A társasházak tetőzetéről levezetett víz a lakóépületek tövéhez folyt, áztatta a lakások falát és penészedést eredményezett. Mindeközben a társasházak közötti kis tér közepén növényzet nem volt, az aszály miatt a homokos talajon a meglévő kevés fű is gyorsan kiégett. A városrészi képviselői keretből 600 ezer forintot elnyerve egy esőkertet alakított ki az Egyesület a lakosok aktív közreműködésével.

Az egyesület honlapja: zoldkuldetes.hu

Zöld infrastruktúra fejlesztés, zöldfelület gazdálkodás

Közparkfejlesztés SUDS rendszerű csapadékvízkezeléssel

Báthoryné Dr. Nagy Ildikó Réka tájépítésszámológ

Zalakaros gyógyhely komplex turisztikai fejlesztése című GINOP projekt keretében egy közpark fejlesztése valósult meg fenntartható városi csapadékvíz kezelő rendszer (Sustainable Urban Drainage System - SUDS) kialakításával. Változatos terepalakítással és növénytelepítéssel nem csak minőségi, hanem esztétikai szempontból is kedvezőbb környezet került kialakításra. Ennek révén a fejlesztés kedvező hatással van a helyi klimatikus viszonyokra és növeli a biodiverzitást. A megfelelő vízkörforgás biztosításának eszközei a vízáteresztő burkolatok, a terepalakítás (terepdombok és mélyületek), amely a csapadékvizet helyben tartja és az altalajba szikkasztja, illetve a növényalkalmazás (fás szárú és lágyszárú növények telepítése a párolgató felület növelése érdekében). A fejlesztés eredetileg mintegy 1100 m² felület vizét kezelte volna, de végül több helyről is ide vezették a csapadékvizet.

A város honlapja: zalakaros.hu

Vadvirágos Veszprém - fenntartható gyepgazdálkodás

Dr. Temesvári Balázs, Veszprémi Közütemi Szolgáltató Zrt.

A **Vadvirágos Veszprém** program célja, hogy Veszprém jelenlegi zöldfelületfenntartási gyakorlatában megtalálja és erősítse azokat a lehetőségeket, amelyek által a közterületi gyepken más fenntartási, üzemeltetési technológiák kerüljenek bevezetésre. Ezek révén növekszik a zöldfelület fenntartásának hatékonysága, a gyepek jobban alkalmazkodnak a városklímához, növekszik a városi zöldfelület gyepszintjében az élőhely szintű és fajszintű sokféleség, növekszik az esztétikai érték a vadvirágos rét hatású felületek megjelenésével és változik a település arculata is. A lakosság tájékoztatásával és bevonásával, a környezeti nevelés bekapcsolásával a program hatása többszöröződik.

A klímaadaptív gyepgazdálkodást bemutató kiadvány elérhetősége: [Klímaadaptív gyepgazdálkodás a városban. | NetworkNature](#)

Természetes élőhelyek és a városi biodiverzitás fejlesztése

Méhbarát kerület

Laki Nóra, Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat

A Méhbarát Kerület program a **BeePathNet** URBACT projekt révén indult el arra a felismerésre alapozva, hogy a városi környezetben is lehet óvni és segíteni a beporzó rovarokat, meg lehet ismerkedni és össze lehet barátkozni velük. A kerületben sok a kert, sok a közösen használt zöldfelület is, így adódott a lehetőség, hogy a kerület kicsit jobban megnyissa ezeket a területeket a természetnek, természetközelivé tenni ezeket a helyeket. A **BeePathNet** projektben a XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzatnak lehetősége nyílt tanulni a projektet vezető Ljubljana önkormányzatától, és a saját igényeire szabva átvegyék a szlovén főváros jó gyakorlatát: egy városi méhészettel kapcsolatos hálózat kiépítését és sikeres működtetését. Emellett a projekt keretében tudást és tapasztalatot gyűjtött és osztott meg Ljubljana mellett a projektben résztvevő további négy európai várossal is.

A Hegyvidéki Méhbarát Hálózat honlapja: zold.hegyvidek.hu/mehbarat-halozat/halozat

A BeePathNet URBACT projekt honlapja: BeePathNet | urbact.eu

A székesfehérvári Sóstó Természetvédelmi Terület rehabilitációja

Csete Gábor, Székesfehérvár Városgondnoksága Kft.

A projektet a szomszédos **Mol Aréna Sóstó felújítási program** részeként kezdeményezte Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata, a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósággal együttműködésben. A 218 hektáros területen, amelyből 121 hektár országosan védett, korábban degradálódott élőhelyként, csökkent a biodiverzitás, és csak korlátozott mértékben volt látogatható. A beavatkozás a Mol Aréna területéről lefolyó csapadékvíz és tisztított szennyvíz menedzsmentjével életet lehel a területbe. Mederkotrás és partfal erősítés révén, a kitermelt anyag helyben tartásával új élőhelyzónák kerültek kialakításra. A természetvédelmi státusz megtartása és megerősítése mellett a tó körbejárható lett, a meglévő tanösvény fejlesztésre és bővítésre került. Számos védett és fokozottan védett növény- és állatfaj mellett a Sóstó látogatói megismerkedhetnek a vizes élőhelyek jelentőségével, természetvédelmi problémákkal, és az aktív, mindennapi természetvédelemmel is.

A Sóstó Természetvédelmi Terület honlapja: sostoszekesfehervar.hu

Iskolai kert klímatudatos és madárbarát átalakítása

Dr. Gulyás Ágnes, Szegedi Tudományegyetem

Az alulról jövő kezdeményezésként megvalósult miniprojekt révén a szegedi Arany János Általános Iskola udvara újult meg; a beavatkozás hatásainak a monitorozására a **Nature4Cities** H2020 projekt keretében került sor.

A nagy udvaron sok fa volt található, de számos problémával küzdött; elhelyezkedésének köszönhetően erős volt a zaj és a légszennyezés, kedvezőtlen volt a terület vízháztartása, és meglehetősen sivár volt a környezete. Az udvar a tanulók és a szülei bevonásával több ütemben fejlődött: komposztálás, cserje és évelő ültetése révén, a beporzók és a madarak védelmével, a csapadékvíz gyűjtésével teljesen átalakult.

A projekt honlapja: nature4cities.eu

A mintaprojektet bemutató kisfilm: [Nature-Based Solutions pilot site - Bird friendly garden in Szeged \(HU\) - YouTube](#)

TeAM HUB - A Természet-Alapú Megoldások Magyarországi Hálózatának bemutatkozása

Anna Bruen, az ICLEI Európai Titkárság Fenntartható Erőforrásgazdálkodás, Klíma és Ellenállóképesség csoportjának munkatársa bemutatta a **NetworkNature** projektet. A NetworkNature egy H2020 által támogatott ernyőprojekt, amely egy platformba gyűjti a természet-alapú megoldásokat célzó 46 H2020 és Horizon Europe projektet. Célja, hogy tudásanyagokat, projekteket, jó gyakorlatokat és eszközöket gyűjtsön össze és osszon meg, ezáltal elősegítve a természet-alapú megoldások elterjedését. A projekt keretében munkacsoportokat hoztak létre, amelyek szakpolitikai állásfoglalásokat, tematikus kiadványokat, eszközöket, szakmai anyagokat tesznek közzé, emellett pedig regionális vagy nemzeti szintű platformok (hub-ok) létrejöttét támogatják. A NetworkNature projekt keretében jött létre a magyar hub, vagyis a TeAM HUB, emellett elindult már egy észak-európai hub, és folyamatban van egy portugál, német, olasz, hosszabb távon pedig Európán kívüli hubok felállítása is.

Szuppinger Péter, a TeAM HUB alapító BURST - Bright Urban Solutions Team Nonprofit Kft. környezetvédelmi szakértője bemutatta a TeAM HUB létrejöttének az előzményeit, azaz a Horizon2020 Program által támogatott **UPSURGE** projektet¹, amelyben a BURST is részt vesz. A projekt célja, hogy elősegítse a városok regenerációját, egy "világítótorony" létrehozásával, ami elősegíti a természet-alapú megoldásokhoz szükséges tudásanyag, szakértők, technológia fejlesztését és elérhetővé tételét.

Kovács Lajos, a Klímabarát Települések Szövetségének elnöke, a TeAM HUB társalapítója kiemelte, hogy a TeAM HUB jelentős szerepet játszhat a természet-alapú megoldások elterjedésében az információk, jó gyakorlatok és tapasztalatok összegyűjtése és megosztása, szakértői hálózat kiépítése, érdekérvényesítés révén.

Németh Mónika, a Grants Europe Consulting vezető szakértője, a TeAM HUB koordinátora kiemelte a Grants Europe Consulting szerepét az esetszimuláció keretében bemutatott nemzetközi projektek egy részének kidolgozásában és megvalósításában, valamint a DG Reform által támogatott **SRSP** projekt keretében megvalósult szakmai munkában. E projekt egy fontos mérföldkő és kiinduló pont volt a Természet-Alapú Megoldások Magyarországi Hálózata létrejöttéhez, hiszen a projekt elősegítette a természet-alapú megoldások alkalmazásában érdekelt kormányzati és szakmai szereplők közti széleskörű párbeszédet, a

¹ UPSURGE – The EU Regenerative Urban Lighthouse Project: upsurge-project.eu

természetalapú megoldások elterjedését elősegítő átfogó ajánlás csomag kidolgozását. Ezt követően Németh Mónika beszélt a TeAM HUB alapításáról, céljairól, tevékenységeiről és hosszútávú elképzeléseiről.

A TeAM HUB olyan szervezetek és egyének közössége, szakmai együttműködési hálózata, melyek elkötelezettek a természetalapú megoldások széleskörű elterjesztésében.

A TeAM HUB célja:

- » bővíteni, széles körben elérhetővé tenni a természetalapú megoldásokkal kapcsolatos tudást, információkat;
- » elősegíteni minél több természetalapú megoldás tényleges hazai megvalósítását;
- » a hazai érintettek és érdekeltek széleskörű együttműködésének előmozdításával;
- » és a nemzetközi hálózat nyújtotta kapcsolatok és felhalmozott tudás maximális kihasználásával.

A TeAM HUB fő tevékenységei:

- » *Tudásmegosztás:* Online platform magyar nyelvű tudásanyagokkal, esettanulmányokkal, cikkekkel;
- » *Szakmai kapcsolatépítés:* Hírek, információk, események, kapcsolattartás a TeAM HUB facebook oldalán;
- » *Közös kezdeményezések:* Rendezvények, képzések, közös projektek generálása.

Kiemelte, hogy a jövőben cél az SRSP projekt alapjaira építve egy tanácsadói kör működtetése mindazon kormányzati és szakmai szereplők közreműködésével, akik a természetalapú megoldásokkal összefüggő szakpolitikai környezet alakításában aktív szerepet tudnak vállalni, valamint egy olyan tudásmegosztói kör létrehozása, akik minél több sikeres természetalapú megoldást alkalmazó projekt előkészítését és megvalósítását elő tudják mozdítani. Megköszönte a Miniszterelnökség és a KEHOP IH támogatását.

A TeAM HUB elérhetőségei:

- » E-mail: teamhub@burstgroup.eu
- » Facebook: Természet-Alapú Megoldások HUB: facebook.com/TEAM.HUB.BURST
- » Online tudástár: networknature.eu/team-hub
- » Linkgyűjtemény: linktr.ee/team_hub

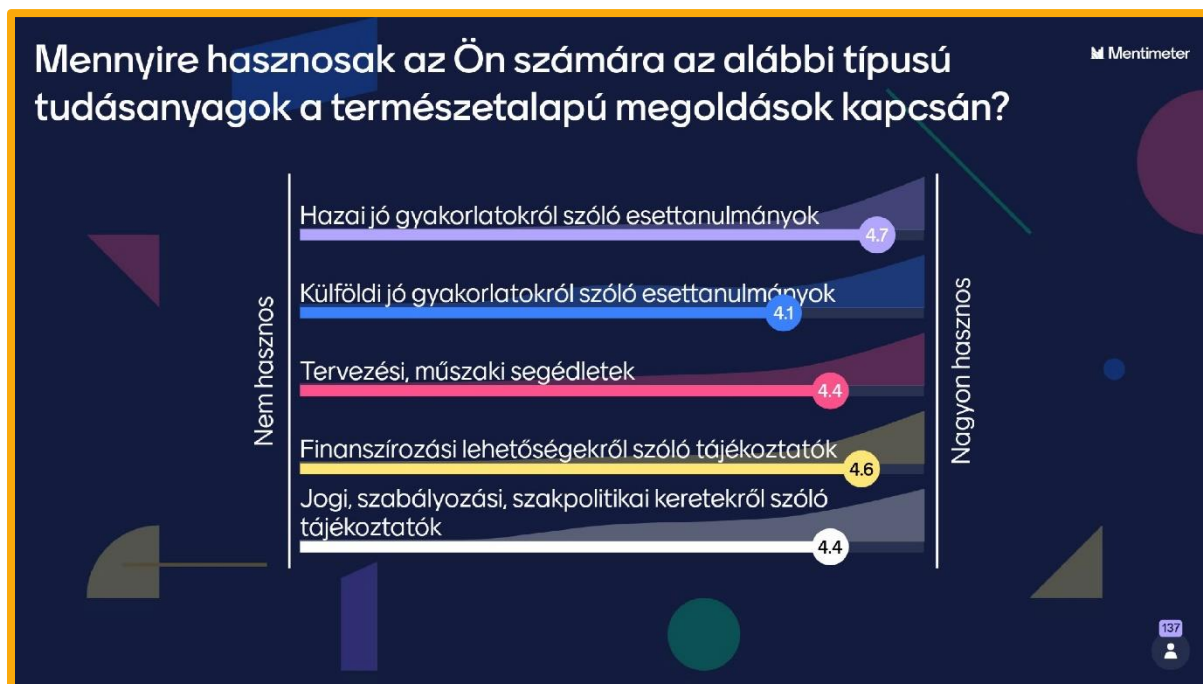

A TeAM HUB bemutatását követően Németh Mónika egy interaktív gyakorlatban való közreműködésre hívta a helyszínen és online résztvevőket egyaránt, hogy a TeAM HUB alapítói megismerhessék a HUB tevékenységével kapcsolatos várakozásokat. A kapott válaszokat az alábbi ábrák összegzik:

2. ábra: Mely bemutatott jó gyakorlatok voltak Önnek a legérdekesebbek?

3. ábra: Mennyire hasznosak az Ön számára az alábbi típusú tudásanyagok a természet alapú megoldások kapcsán?

4. ábra: Milyen szereplővel való együttműködést látna a leginkább hasznosnak?

5. ábra: Milyen csatornákon szeretne értesülni a TeAM HUB híreiről?

6. ábra: A TeAM HUB milyen típusú tevékenységei mennyiben segítenék az Ön munkáját?

Összefoglalva:

- » A legtöbbet szavazatot kapó jó gyakorlat a zalakarosi Fenntartható városi csapadékvízkezelő rendszer, de csak kevéssel maradt le a székesfehérvári Sóstó Természetvédelmi Terület rehabilitációja, a kecskeméti Esőkertek létesítése lakossági kezdeményezéssel és a szegedi Iskolai kert klímatudatos és madárbarát átalakítása.
- » A leghasznosabbnak tartott tudásanyagok a hazai jó gyakorlatokról szóló esettanulmányok és a finanszírozási lehetőségekről szóló tájékoztatók.
- » A legfontosabb együttműködő partnerek a vízügyi szervezetek, műszaki tervező cégek, tájépítész szakemberek. Egy külön kérdésben a résztvevők konkrét szervezeteket is megnevezhettek, itt az OVF és a vízügyi igazgatóságok neve merült fel messze a legtöbb alkalommal. De többször is említett szervezetek még a különböző kamarák, egyetemek, Magyar Urbanisztikai Társaság, WWF, Lechner Tudásközpont, Nemzeti Park Igazgatóságok, Építési és Beruházási Minisztérium, vízi közmű szolgáltatók, Magyar Tájépítészek Szövetsége, Magyar Permakultúra Egyesület, Magyar Természetvédők Szövetsége, Magyar Földrajzi Társaság, stb.
- » A preferált kommunikációs csatornák a facebook és az email-es kapcsolattartás.
- » A TeAM HUB részéről leginkább igényelt tevékenységek: szakmai kapcsolatépítés támogatása, projektfejlesztés támogatása.

Műhelymunka

KEHOP Plusz projektgeneráló workshop

Dálnoky Noémi a Miniszterelnökség KEHOP Irányító Hatóságának osztályvezetője bevezető plenáris előadásában hasznos információkat osztott meg a jelenleg még tervezés alatt álló KEHOP Plusz operatív program keretében várható zöld-kék infrastruktúra konstrukció fő célkitűzéseiről és beavatkozási prioritásairól, intézkedésiről, de konkrét példákat láthattunk az eredmények mérését szolgáló indikátorokra is. Átfogó információt kaphattunk a támogatási logikáról és a különböző méretű települések által elérhető támogatási források nagyságrendjéről. Külön figyelemmel vannak a Felzárkózó Települések (FETE) programban és a Kedvezményezett Települések Gazdaságélénkítő Programjában (GÉP) résztvevőkre.

A pályázati felhívásokra kidolgozandó projektek tervezéséhez gyakorlati szempontokat is ismertetett, így például kedvezőnek számít, ha a projekt a vízközmű rendszer működését segíti, ha volt már korábbi kapcsolódó projekt-előzmény; illetve az is, ha a pályázó komplexen gondolkodik (például a forgalomcsillapítást is megcélozza). Fenntartási költség egy évig elszámolható lesz, de alacsony fenntartású projektek tervezése javasolt (fűnyírás, öntözés költséges elemek). Tisztán turisztikai vagy esztétika célú projektek nem támogatottak, ugyanakkor a több lábbon állás hasznos lehet, ha segít a fenntartásban. A konzorciumi partnerség széles körű lehet, szinte bárki bevonható, amennyiben van vonatkozó referenciájuk. Ugyanakkor a helyi tudás kiaknázása, bevonása több mint javasolt. Fontos alapelv, hogy a valódi problémákra fókuszáljanak. A projekt felépítésekor a források legalább 80%-a fordítódjon a fő problémára, míg kb. 20% apró kiegészítő beavatkozásokra (például biciklitárolóra stb.), kutatásokra (néhány százalék), illetve szemléletformálásra (mint street art, erdei iskola stb.) Ez utóbbihoz ötlettár készítése folyamatban van. A jó települési szemlélet az, ha első a természet és csak a második az ember, aki profitál a természetből.

Ezt követően a teremben a résztvevők 3 csoportban folytatták az eszmecserét. Településméret alapján: a főváros és a nagyvárosok, a közép méretű városok, illetve a kistépülések önkormányzatainak képviselői alkották egy-egy csoport magját, melyhez arányosan elosztva csatlakoztak a jelenlévő szakértők, tanácsadók és civilek.

Problémák, akadályok

Az első körben mindhárom csoport azokat a vonatkozó környezeti, vízkezelési problémákat vette sorra, melyekkel már *rövid-közép távon* szükséges foglalkozniuk, melyek – domborzati adottságaik függvényében – mérettől függetlenül sújtják egyaránt a településeket.

Általános probléma:

- » a legtöbb településen hiányzanak a méréseken alapuló adatok, felmérések, kapcsolódó térképek.

Vízkezelési és -megtartási problémák:

- » egyre gyakoribb villámárvizek,
- » belvíz okozta károk,
- » fokozódó aszályos időszakok,
- » települést átszelő, kiöntő patakok stb.
- » szintkülönbségből fakadóan ('fent a dombon és lent a síkságon lakók') eltérő lakossági érdekek összehangolása.

Városi hősziget hatás növekedése:

- » a sűrű lakótelepes beépítéseknél növekvő hőszigetek;
- » kevés vagy hiányzó zöldfelületek a sűrűn lakott, központi részeken;
- » műemléki környezet által teremtett speciális helyzetek.

Közművek állapota egyes városok esetében komoly gondot jelent:

- » a gyors tempóban megnövekedett lakossági igényeket az elöregedett, korszerűtlen közműrendszer nem tudja kiszolgálni;
- » elmaradtak a közműfejlesztések;
- » a vízi közművek állapota leromlott, az ivóvíz és szennyvíz hálózatok kritikus állapotban vannak;
- » a csapadékvíz-elvezető, illetve szikkasztó árkokat a környező ingatlanok tulajdonosai esetenként illegálisan betemetik, feltöltik (például új építéshez kapcsolódóan);
- » a túl nagy szintkülönbség miatt speciális műszaki megoldások szükségesek.

Finanszírozási nehézségek:

- » a szükséges fejlesztések megvalósítására fordítható önkormányzati saját forrás csak nagyon korlátozottan áll rendelkezésre,
- » az elérhető európai uniós és hazai támogatási források rövid, közép- és hosszú távon sem elégségesek a szükséges beavatkozások finanszírozására;
- » haváriahelyzetet követően a vis maior alapból megítélt támogatások jellemzően csak a korábbi, rossz struktúra helyreállítására elégségesek, a problémák okának megszüntetését nem teszik lehetővé;
- » a már kialakított zöld felületek fenntartására (megtartás-gondozás) jellemzően nincs elég forrása az önkormányzatoknak.

Kommunikáció:

- » egy adott probléma kezelésében, megoldásában érintett, különböző típusú szervezetek (települési önkormányzat, megyei önkormányzat, hatóságok, intézmények, civilek) nem, vagy csak korlátozott mértékben kommunikálnak egymással;
- » az egyes településeken bevált gyakorlatok nem jutnak el a többiekhez;
- » a civil szervezetek és a lakosság bevonása zöld/kék ügyekben még fejleszthető, fokozható.

Szabályozás:

- » számos esetben a hozott szabályozásokhoz, rendeletekhez nincs bevett végrehajtási protokoll, egységes hatósági eljárásrend a gyakorlatban.

Közbeszerzés:

- » a zöld közbeszerzés lebonyolítása problémát jelent, mivel bonyolult folyamat és gyakran nincsenek alkalmas (helyi) szakemberek, akik tanácsadóként segítenének.

Projektötletek, javaslatok

A résztvevők az alábbi projektötletekre szeretnének pályázati forrást becsatornázni – lehetőleg minimális (legfeljebb 10 %) önrésszel:

- » lakótelepi hőszigetek csökkentése természet alapú megoldásokkal (lásd miyawaki erdők kialakítása, közösségi kertek, zöldfelületek növelése);
- » esőkertek kialakítása;
- » patakmeder revitalizáció;
- » záportározók létrehozása;
- » természetközeli árvízvédelmi létesítmények telepítése;
- » csapadékvíz-elvezető, illetve szikkasztó árkok hálózatának fejlesztése.

Általános igényként fogalmazódott meg, hogy projektek előkészítésére legyen idő és pénzügyi lehetőség támogatott tevékenységként.

Hozzáférés

Segítség lenne a projektek tervezésekor, ha műholdfelvételekhez hozzá tudnának jutni az önkormányzatok (térítésmentesen) egyetemektől, kutatóhelyektől.

Együttműködés szektorok között

Az önkormányzatok szívesen működnek együtt egyetemekkel a kölcsönös előnyök jegyében a jövőben is. Egyrészt így a tudás helyben becsatornázódik, másrészt a diákoknak motiváló

lehet, hogy valódi problémákra, valódi terepmunkával kereshetnek megoldásokat (például irányított szakdolgozat vagy projektmunka keretében). Több pozitív példa is van bevált gyakorlatokról. Az együttműködések szeretnék folytatni, kibővíteni – közös projektek keretében is.

Finanszírozás, saját forrás

Az önkormányzatok anyagi helyzete napjainkban különösen nehéz. Számos város intézmények bezárására kényszerül, így az önerő mértékét legfeljebb 10%-ig tudnák várhatóan biztosítani. Ezzel együtt többen úgy látják, csak a 100%-os, vissza nem térítendő támogatásra tudnak reálistan pályázatot benyújtani (bár tudják, hogy infrastruktúra-fejlesztés esetén az ilyen konstrukció igencsak ritka). Egyetértettek abban, hogy hitelfelvétellel kombinált forrásteremtést sem tartanak elképzelhetőnek a közeljövőben, mivel ezt a képviselő-testületük jelen helyzetben biztosan nem szavazná meg, továbbá nagy valószínűséggel a bankok sem tartanák a települési önkormányzatot hitelképesnek. Segítséget jelentene a kiíró (KEHOP IH) részéről, ha önrészként saját munkát, házon belüli (in house) beszerzés beszámítását lehetővé tennék. Fontos, hogy amennyiben elvárás az Integrált Települési Vízgazdálkodási Tervhez (ITVT) való illeszkedés igazolása, úgy ezen dokumentum elkészítését is finanszírozza a pályázat.

Nemzetközi források projektgeneráló workshop

A műhelymunka célja az volt, hogy átfogó információt adjon arról, hogy az Urbact, Interreg Central Europe és Life programok hogyan tudják támogatni a természet-alapú megoldásokat, és a programokhoz potenciálisan illeszkedő projektötleteket generáljon.

A műhelymunka elején **Szigeti Ferenc**, a BURST - Bright Urban Solutions Team Nonprofit Kft. ügyvezetője foglalta össze az egyes programok sajátosságait Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzatának esettanulmánya alapján. A kerület először az Interreg Central Europe által támogatott **Urban Green Belts** projektben vett részt; amely az önkormányzat tervezői, menedzsment és döntéshozói kapacitásait kívánta fejleszteni a zöldfelületek kapcsán. Ezt követte a városi beporzással foglalkozó **BeePathNet** Urbact Transfer Network projekt, majd a **Health and Greenspace** Urbact Action Planning Network projekt, amely azt vizsgálta, hogy hogyan lehet a városlakók számára egészségesebb környezetet teremteni. A sort a **Life in Runoff (Városi eső)** Life program által támogatott projekt zárta, amely a villámárvizek által a városi környezetben okozott károk mérséklésével foglalkozik. Végül az egyes programok közötti választás fő szempontjait összefoglaló táblázat került bemutatásra.

1. táblázat: az egyes programok közötti választás fő szempontjait összefoglaló táblázat

Választás szempontja	Urbact	Interreg Central Europe	Life
Tudjuk, hogy mit akarunk?	Még csak tájékozódunk	Jó lenne kis léptékben kipróbálni, a működési mechanizmusokat megérteni	Igen, már leteszteltük, vagy átvinnénk máshol kipróbált ötletet - bevezetni vagy a hatását mérni
Mire fókuszálunk, mi van a projekt fókuszában?	Jó kormányzás, tematikához kapcsolódó városi, intézményi kapcsolati háló és közös célok felépítése	Szakpolitika, műszaki lehetőségek kipróbálása, transznacionális összehasonlítás, együttműködés	Tematikus környezeti célok, azok műszaki, társadalmi-gazdasági hatásainak értékelése
Van egy ötletünk, mit csinálhatunk vele?	Tervezési, stratégia-alkotási szint	Pilot megvalósítás, monitoring környezetben	Innovatív megoldás bevezetése, vagy kiforrott megoldások elterjesztése
Kinek a feladata?	Kifejezetten városüzemeltetés és önkormányzati feladatokra fókuszál	Városok, civil szervezetek, egyéb szereplők (pl. egyetemek) is pályázhatnak	A legjobb pályázó az adott terület tulajdonosa / üzemeltetője, vagy az adott feladat felelőse
Kivel fogunk együtt dolgozni?	Helyi partnerséget fel tudjuk építeni és közben tanulhatunk más városoktól	Tükör-kompetenciák más országokból (pl. város + vízügy partnerségek), vagy egymást kiegészítő kompetenciák az országok között (egy német tájépitész vagy lengyel mérnök cég fog dolgozni a mi pilotunkon is)	Jellemzően a releváns helyi szereplőkkel (esetleg 1-2 külföldi partnerrel is lehet)
Hogyan segít a projekt eldönteni, hogy milyen megoldást válasszunk?	Példákat kapunk külföldről, helyi szakértőkkel tudunk kapcsolatot teremteni	Pilot akciót tudunk megvalósítani, kipróbálhatjuk kicsiben, hogy hogyan működik, mennyibe kerülne	Konkrét megoldások bevezetése, számítások, monitoring a megoldás fenntarthatóságára
Hogyan mérjük a projekt eredményét?	Együttműködés, találkozások és ezek nyomán kialakított akciótervek	Pilot megvalósítások, letesztelt megoldások, stratégiák	Környezeti és társadalmi indikátorokkal mérhető, éghajlatváltozásra gyakorolt eredmények

A műhelymunka során a résztvevők 5 asztalnál beszéltek meg, hogy véleményük szerint melyek a főbb akadályok a természet alapú megoldások alkalmazása terén, az alábbi szempontok szerint:

- » Milyen tudásra, kompetenciákra van szüksége egy helyi önkormányzatnak ahhoz, hogy az adott téma helyi alkalmazhatóságát érdemben meg tudja ítélni?
- » Kik a bevonandó helyi érintettek, illetve helyi / nemzetközi partnerek? Kiktől szerezhető meg ez a tudás?

- » Milyen lehetséges szabályozási akadályok, illetve hiányosságok merülhetnek fel az adott megoldás megvalósításával kapcsolatban?
- » Milyen megalapozó stratégiai, szakpolitikai, tervezési, műszaki, hatásvizsgálati dokumentumok szükségesek a fejlesztés előkészítéséhez?
- » Milyen kisléptékű beruházással lehet az adott megoldást a gyakorlatban kipróbálni?

Problémák, akadályok

Az asztalnál elhangzottak alapján a következő fő problémák rajzolódtak ki.

Általános megjegyzések, problémák:

- » Fontos lenne mind az önkormányzatok, mind a civilek számára, ha adatokkal, mérésekkel, kutatásokkal alá tudnák támasztani a természet alapú megoldások hatékonyságát. Jelenleg nem csak a kisebb, hanem a nagyobb önkormányzatok esetében is hiányoznak a méréseken alapuló adatok, felmérések, kapcsolódó térképek.
- » A nemzetközi projektekbe való bekapcsolódáshoz fontos, hogy az önkormányzat hosszútávú stratégiai gondolkodással rendelkezzen (hiszen ezen projektek nem hoznak azonnali, gyors megoldást). Emellett gyakran hiányzik a tudás és az elköteleződés: egy önkormányzat bevonása egy Life projektbe azért is nagyon nehéz, mert a projektfejlesztés kezdetére már meg kell legyen az önkormányzat hozzáértése és - a magasabb önerő igény miatt - az egyértelmű elköteleződése is.
- » Fontos, hogy az egyes beavatkozások ne maradjanak pontszerűek, illetve a pontszerű beavatkozások elérjenek egy olyan kritikus tömeget, amely már jelentős hatást tud kifejteni települési szinten is.

Támogatási és finanszírozási gyakorlatok:

- » A nemzetközi projektek tanulságai és jó gyakorlatai épüljenek be a magyar támogatási rendszerbe. A kisebb települések is tudjanak egyszerűen pályázni kisléptékű beavatkozásokra. Akár az Urbact-hez hasonló transzfer hálózatokat is lehetne támogatni a jó gyakorlatok elterjesztése érdekében.
- » A civil szervezetek önkormányzati bevonása mellett a civil szervezetek számára kiírt kisebb támogatási összegű projektek nagyon hatékonyak tudnának lenni. A civilek akár pár százezer forintos támogatással is rengeteg hasznos projektet tudnának megvalósítani.

Együttműködés, tanulás, kommunikáció:

- » Nagyon fontos az egyes szereplők (önkormányzatok, intézmények, civil szervezetek, szakértők) közötti párbeszéd, a jó gyakorlatok, tapasztalatok, nehézségek megosztása.
- » Nagy potenciál van az önkormányzatok és a civil szervezetek együttműködésében, hiszen ez utóbbiak tudása, szervező ereje nagyon sokat segíthet a kisléptékű beavatkozások megvalósításában és lakossági elfogadtatásában. A civil szervezetek bevonása jelentős multiplikáló hatással is bír.
- » Az Urbact módszertan nagyon hasznos eszköz lehet egy-egy konfliktusos terület fejlesztésében vagy természetalapú megoldás széleskörű kialakításában és kiválóan használható az önkormányzati, szakértői, civil, lakossági és piaci szereplők együttműködésén alapuló tervezés során.
- » Az önkormányzatok „bátorság-deficitje” létező probléma. Nagyon gyakran az önkormányzatok nem mernek népszerűtlen intézkedéseket meghozni, határozottan számonkérni a lakosság kötelező feladatait (például az esővízelvezető árkok gondozását), vagy ellenősztönzőket (büntetéseket) alkalmazni, mert az negatív kommunikáció.
- » A fenti ponthoz kapcsolódóan probléma „a szokás hatalma”: A lakossági megszokás gyakran a nem természetalapú megoldásokat preferálja, és ezzel a mentalitással szemben szükséges lenne a természetalapú megoldások reklámozása. Fontos lenne, hogy az önkormányzatok, intézmények, lakosság megszólítása során legyenek olyan eszközök, amelyeken keresztül meg lehet „törni” a megszokásokat.
- » Nagyon fontos a lakosság szemléletformálása, nevelése is. Például a víztározó edények osztogatása sok helyen kudarcba fulladt, mert nem társult hozzá információátadás. Éppen ezért a Hegyvidék egy egynapos workshopon való részvételhez fogja kötni az amúgy ingyenes víztározó edények osztogatását.

Szabályozás:

- » Számos esetben az érvényben lévő, vagy az újonnan meghozott szabályozás nem ösztönzi a természetalapú megoldásokat, és nincs lehetőség ezen döntések befolyásolására.
- » A természetalapú megoldások alkalmazása során is fontos a mérnöki tudás.

Projektötletek, javaslatok

Vízkezelési és -megtartási projektek:

- » Villámárvizek hozamának visszatartása (LIFE)
- » Villámárvizek kezelése dombvidéki településen (LIFE, KEHOP)
- » Csapadékvisszatartó tározó tó (LIFE),
- » Lezúduló esővíz megtartása (LIFE)
- » Tápió patak, Rákos patak revitalizációja belterületen (LIFE)
- » Vízyűjtő-szintű együttműködés homokhátsági települések között az egyszerre fennálló vízhiány és víztöbblet kezelése érdekében (LIFE)
- » Lakossági esőkertek (INTERREG CE)
- » Vízmegtartási gyakorlatok megosztása (URBACT)

Zöldfelületek fejlesztését célzó projektek

- » Zsebkertek kialakítása (URBACT)
- » Zöldterasz, ökoliget – közösségi tér kialakítása (URBACT)
- » Klímabarát part, edukációs és rekreációs céllal (INTERREG CE)
- » Városi kertészkedés (URBACT)
- » Városi zöldfelületi hálózat kialakítása (URBACT)

Hősziget hatás kezelése

- » Hősziget hatás kezelése, hőhullámok enyhítése városokban (INTERREG CE)
- » Hősziget hatás csökkentése (INTERREG CE, LIFE)

Egyéb projektek

- » Természetterápia
- » Talajvédelem, talajgazdaság, talajgazdagság (INTERREG CE)

Átfogó, együttműködést ösztönző projektek

- » Intézményi és háztartási vízfelhasználás-optimalizáció (INTERREG CE)
- » Közterületi esőkertek, közparkban lombgyűjtés, kisebb természetalapú megoldások vizuális, street art megjelenése, bemutatása civil egyesületek vezetésével (Creative Europe)
- » Fenntarthatósági kerekasztal, zöld iroda, központ működtetése (URBACT, INTERREG CE)
- » A klímavédelemhez kapcsolódó városi kommunikáció támogatása (URBACT)
- » A nemzetközi projektek tanulságaira építő, az Urbact transzfer hálózataira hasonló projekt, amely révén lehetne támogatni a jó gyakorlatok elterjesztését országon belül (LIFE, KEHOP?)

Fotók: Miniszterelnökség, Horogh Petra

TeAM HUB.

Természet-Alapú Megoldások Magyarországi Hálózata
teamhub@burstgroup.eu
<http://www.facebook.com/TEAM.HUB.BURST>
<http://networknature.eu/team-hub>

A TeAM HUB a Network Nature projekt keretében jött létre. A Network Nature projekt az Európai Unió Horizont 2020 kutatási és innovációs programjának támogatásával valósult meg, a N°887396 számú támogatási szerződés alapján.

